

УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ В КЛАСИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Чепурна Н. О., Ткачук О. Г.

ВСТУП

Сучасний розвиток освіти і науки в світі потребують відповідних змін та удосконалень освітнього процесу, з урахуванням потреб ринку праці. На сьогодні в Україні широким попитом користується реабілітаційна сфера. В умовах воєнного стану, постійного хронічного стресу наше суспільство потребує реабілітаційної допомоги внаслідок травм, поранень, появи нових хвороб, або загострень старих. І відповідно ми бачимо зростання кадрових потреб у фізичних терапевтах на всій території нашої країни. А з прийняттям нового формату реабілітаційної допомоги – реабілітаційна монопослуга (коли фізичний терапевт може працювати окремо від мультидисциплінарної команди, або в співпраці з сімейним лікарем), що є особливо актуально на прифронтових територіях як для мешканців так, і для військових¹, цей попит стає більш відчутним. Таким чином, для українських освітніх закладів з'являються нові виклики, зокрема – це забезпечення якісної професійної підготовки фахівців реабілітаційної сфери, та дотримання безпечних умов освітнього процесу. Найгірше те, що неможливо передбачити приліт «балістичної ракети чи безпілотного літального апарату», що є загрозою для життя та здоров'я, як викладачів так, і студентів. Тому не завжди освітній процес може бути безпечним. Не зважаючи на це, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (надалі – VDEUNU), є двічі переміщеним закладом вищої освіти з початку воєнних дій в Україні, адміністрація закладу та професорсько-викладацький склад, намагаються максимально враховувати всі зовнішні виклики з якими стикається наша країна та провадити якісний і безпечний освітній процес використовуючи цифрові технології.

VDEUNU активно впроваджує сучасні цифрові технології в змішаному навчанні, забезпечує студентам доступ до навчальних матеріалів, підтримує психологічне та соціальне благополуччя усіх учасників

освітнього процесу. Враховуючи виклики воєнного часу, університет сприяє адаптації освітніх програм, розширює міжнародне співробітництво та залучає грантові можливості для розвитку науки й освіти.

---

¹ Сайт МОЗ України URL: <https://moz.gov.ua/uk/uryad-shvaliv-rishennya-shodovprovadzhennya-reabilitacijnoyi-monoposlugi>

Попри складні умови функціонування, VDEUNU зберігає свої традиції, підтримує високий рівень наукових досліджень та залишається важливим центром підготовки висококваліфікованих фахівців, які сприятимуть відбудові та розвитку України.

1. Цифровізація освітнього процесу на прикладі Східноукраїнського національного університету імені В. Даля

Виклики сьогодення стали поштовхом для появи та розвитку Е-університету² – одного з управлінських аспектів освітнього закладу, який дав змогу сформувати та посилити цифрові навички, що підвищило процеси нейрохакінгу та нейрофідбеку. Можливість «тренувати мозок» за допомогою сучасних освітніх, медичних цифрових платформ, що використовує університет (наприклад Moodle, Labster, Physiopedia тощо) став на сьогодні певною буденністю для учасників освітнього процесу. З одного боку це детально і достатньо спрощує доступність до інформації (наприклад в електронному порталі університету) студенти можуть знайти усю інформацію щодо організаційних питань освітнього процесу, або є інституційний репозитарій³ на програмному забезпеченні DSpace, де зберігаються наукові здобутки університету і здобувачі освіти в будь-який вільний час мають доступ до неї. А з іншого боку цей процес розвинув «digital skills», що є важливою компетентністю в подальшій професійній діяльності фізичних терапевтів. Адже, наприклад робота в мультидисциплінарній команді може відбуватись в змішаному форматі з онлайн-засобами, і відповідно фахівці мають бути гнучкими в цьому аспекті та здатними доєднатись до роботи «перебуваючи в дорозі». Правильне застосування новітніх технологій і в повсякденному житті, і в процесі навчання, і в професійній діяльності дозволяє покращувати розумову активність, а отже і підвищувати продуктивність загалом, що в свою чергу, дозволяє готувати висококваліфікованих фахівців реабілітаційної сфери.

При теоретичній підготовці фізичних терапевтів в системі Moodle⁴ здобувачі освіти можуть бачити як свою програму навчання так і матеріали по дисциплінам, і в будь-який час можуть скористатись інформацією. Крім того університет забезпечує безкоштовний доступ для усіх учасників освітнього процесу на міжнародні ресурси, наприклад Labster,⁵ де студенти, замість того, щоб виконувати абстрактні завдання, читання статичних текстів або перегляду традиційних відео лекцій, долучаються до інтерактивної 3D-симуляції і виконують експерименти

---

² Сайт Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля URL <https://snu.edu.ua/>

³ Інституційний репозитарій ЧНУ ім. В. Даля URL: <https://dspace.snu.edu.ua/home>

⁴ Навчальна платформа Moodle університету URL: <http://moodle2.snu.edu.ua/course/index.php?categoryid=310>

⁵ Сайт Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля URL <https://snu.edu.ua/>

в реальному світі у віртуальному середовищі зі зрозумілими, реальними програмами, такими як діагностика захворювань, перевірка забруднення навколишнього середовища або розробка генетичних рішень тощо. Інтерактивний характер Labster дозволяє здобувачам вищої освіти працювати з віртуальним обладнанням, проводити експерименти та аналізувати результати саме в безпечному та контрольованому середовищі. Наступний приклад, освітня онлайн-платформа Physiopedia⁶, де студенти мають змогу поглибити свої знання як в теоретичному так і практичному аспектах, а також посилити свою іншомовну компетентність, що зокрема забезпечує формування загальної компетентності – ЗК 08. Здатність спілкуватись іноземною мовою – відповідно до Стандарту вищої освіти спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти⁷.

Або доступ до Coursera⁸, де студент має можливість отримувати не лише знання по майбутній професії, а й розвивати навички емоційного інтелекту та лідерства, наприклад емпатійність, або здатність управляти своїм часом, що дозволяє майбутнім фахівцям реабілітаційної сфери формувати загальні компетентності: ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом., ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення – відповідно до Стандарту вищої освіти спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» на магістерському рівні підготовки⁹. І відповідно починати свою професійну діяльність – «майстрами своєї справи». Загалом поява Е-університету спрощує доступність до інформаційних ресурсів для здобувачів освіти, дозволяє розподіляти час на освітній процес та розвиває/формує цифрові навички.

2. Практико-орієнтовне впровадження нормативно-правової бази при підготовці фахівців спеціальності 227 Терапія та реабілітація

Ще одним з управлінських аспектів університету – стало впровадження дуальної форми навчання. Відповідно до наказу МОН України №426 від 13.04.23 «Про затвердження Положення про дуальну

---

⁶Physiopedia URL: <https://members.physio-pedia.com/learn/?ppml=f>

⁷ Наказ МОН України №1541 від 29.10.2024р. «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/227-terapiya-ta-reabilitatsiya-bakalavr-1>

⁸ Coursera URL <https://www.coursera.org/learn/upravlinnya-chasom>

⁹ Наказ МОН України № 1549 від 30.10.2024 р «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація для другого (магістерського) рівня вищої освіти» URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/227-terapiya-ta-reabilitatsiya-mahistr-1549-vid->

форму здобуття освіти фахової передвищої та вищої освіти»¹⁰ університет активно впроваджує і дуальну освіту для фізичних терапевтів зокрема. Можливість навчатись безпосередньо на робочому місці, занурює майбутніх фахівців реабілітаційної сфери у повсякденне робоче середовище. Університет співпрацює з обласною дитячою клінічною лікарнею №1 м. Києва на базі якої є стаціонарне реабілітаційне відділення. Здобувачі освіти мають можливість не лише спостерігати за роботою діючих фізичних терапевтів, а й брати безпосередньо участь в процесі реабілітації. Крім того, вони приймають участь в роботі мультидисциплінарної команди яка може проходити в змішаному форматі, і інколи з доєднанням закордонних колег, та відповідно забезпечувати формування фахових компетентностей: СК 06.Здатність провадити професійну діяльність в реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самостійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами (стандарт вищої освіти спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» на магістерському рівні вищої освіти»¹¹. Майбутні фізичні терапевти при проходженні клінічної практики не лише формують фахові компетентності, а й мають змогу посилювати свої теоретичні професійні навички. Наприклад, користуючись інформацією на сайті Української асоціації фізичної терапії (надалі – УАФТ)¹². УАФТ надає сучасну інформацію щодо становлення фізичної терапії в Україні, а також приклади різноманітних країн.

На сайті висвітлено стратегічний план розвитку УАФТ 2025-2030 рр. де акцентується увага на встановленні рамок освітніх кваліфікацій, необхідності введення реєстру фізичних терапевтів в Україні, участі в акредитації освітніх програм у співпраці з університетами, у встановленні стандартів професійної діяльності, підвищенню рівня поінформованості щодо професії «фізичний терапевт» у громадах, і багатьох інших питаннях, що дає можливість майбутнім фізичним терапевтам бути в «курсі останніх подій» в реабілітаційній сфері. Крім того, УАФТ дає посилання на World physiotherapy¹³ де студенти мають можливість ознайомитись з особливостями реабілітаційного процесу в будь-якій країні, нормативно-правовою базою, брати участь в

---

¹⁰ Наказ МОН України №426 від 13.04.23 «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття освіти фахової передвищої та вищої освіти» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0929-23#Text>

¹¹ Наказ МОН України № 1549 від 30.10.2024 р «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація для другого (магістерського) рівня вищої освіти» URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/227-terapiya-ta-reabilitatsiya-mahistr-1549-vid->

¹² Сайт Української асоціації фізичної терапії URL: <https://uapt.org.ua/uk/>

¹³ Сайт World physiotherapy URL: <https://world.physio/resources/policies-guidelines>

дистанційному форматі в конференціях, що не лише розширює знання а й розвиває клінічне мислення.

Як продовження неформальної освіти для фізичних терапевтів університет надає інформацію щодо можливості безоплатного проходження курсів в Україні, наприклад в реабілітаційному центрі Recovery¹⁴, який проводить навчання в онлайн-форматі щодо відновлення хворих з інсультом. Або за інформацією на сайті МОЗ України¹⁵, де є можливість безкоштовно пройти навчання – Шкала порушень Американської асоціації травми спинного мозку (ASIA), вона допомагає забезпечити стандартизовану та детальну реєстрацію неврологічного рівня пошкодження у разі травми спинного мозку. Або Індекс Бартел для активності повсякденного життя – це числова шкала, яка вимірює здатність людини виконувати активності повсякденного життя курс: Також важливим є також Шкала когнітивного функціонування Ранчо Лос Амігос – це інструмент для оцінювання когнітивних та поведінкових функцій пацієнтів, які перенесли черепно-мозкову травму. Вона враховує як стан свідомості, так і рівень допомоги, яку необхідно надати для відновлення когнітивних і фізичних функцій. Також студенти мають можливість обрати і пройти навчання в режимі офлайн в ГО «Реабілітація травм війни»¹⁶, наприклад, по протезування верхніх чи нижніх кінцівок. Крім того, на сайті є корисні посилання на різноманітні відео, групи в соціальних мережах тощо.

На сайті МОН України є інформація щодо спільноти «Rehabilitation community»¹⁷, де зареєстровані групи для українських фахівців із реабілітації, які мають змогу проходити різноманітні тренінги для покращення клінічних навичок (Ця програма поєднує курси Physiopedia Plus, які зареєстровані в Центрі тестування і за які можна отримати бали безперервного професійного розвитку, і менторські сесії від міжнародних менторів щодо реабілітації при складних травмах, опіках і загоєнні ран). З 2020 року компанія «Physiopedia Plus LTD» працює в Україні та надає безплатну освітню підтримку всім студентам, викладачам та фахівцям. Завдяки освітнім курсам та семінарам всі професії дотичні до фізичного терапевта, ерготерапевта, терапевта мови та мовлення можуть підвищити кваліфікацію. Понад 200 курсів перекладені українською мовою. В Україні у співпраці з Всеукраїнським об'єднанням фізичних терапевтів офіційно зареєстровані 6 курсів Physiopedia Plus, за які нараховуються бали безперервного професійного розвитку, вони є безплатними. Також 3 жовтня 2022 року команда Physiopedia у межах проєкту «Зміцнення реабілітаційних послуг в

---

¹⁴ Сайт Recovery URL: <https://recoveryua.org/en/home>

¹⁵ Сайт МОЗ України moz.gov.ua/

¹⁶ Сайт ГО «Реабілітація травм війни» URL: <https://rehabilitation.org.ua/golovna/hto-my/>

¹⁷ Сайт МОН України URL: <https://mon.gov.ua/>

системі охорони здоров'я» (SRSHS), що імплементується Momentum Wheels for Humanity за підтримки американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), працює над підвищенням відповідності освітніх програм за спеціальністю «Терапія та реабілітація» до міжнародних вимог. Робоча група за участю представників чотирьох українських ЗВО, МОН України та Physiopedia створили дорожню карту відповідно до міжнародних стандартів Мінімальних стандартів Всесвітньої федерації ерготерапії та Всесвітньої рамки навчання фізичної терапії. Дорожня карта містить розділи з інструменту рефлексії академічної програми, зокрема філософію програми, план оцінювання, навчальний план, приймання студентів і прогрес, ролі та обов'язки викладачів, ресурси програми та цілісність програми. Такі розширенні підходи до навчання, забезпечують формування високваліфікованих спеціалістів, спроможних працювати з різноманітними медичними нозологіями на базі сучасної доказової реабілітації.

В реабілітаційному напрямі Університет співпрацює із приватним медичним сектором. Наприклад, з ТОВ «Європейський медичний центр»¹⁸, де під час проходження клінічної практики майбутні фахівці реабілітації мають змогу безпосередньо ознайомитись і працювати з нормативно-правовим аспектом реабілітації. А саме, з міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ)¹⁹. Впровадження цієї класифікації у вітчизняний реабілітаційний процес забезпечує не лише рух в європейському напрямі, а й спрощує професійну діяльність фізичних терапевтів зокрема. Адже основою цієї класифікації – є людиноцентричний підхід до кожного пацієнта. Саме пацієнт разом з фахівцями реабілітації встановлюють цілі реабілітаційного процесу та узгоджує власний індивідуальний реабілітаційний план. Студенти під час проходження клінічної практики мають змогу бачити такі особливості робочого процесу. І важливим в цьому є співпраця МКФ з електронною системою охорони здоров'я (ЕСОЗ) – цифровізація реабілітаційного процесу, де є наявна інформація про кожного пацієнта, коли і які саме складові реабілітаційного процесу використовувались, чи були якісь зміни в стані пацієнта. Це дозволяє фізичним терапевтам ознайомитись з проблемами пацієнтів, оцінити зміни, і за необхідності або продовжити попередній реабілітаційний план, або скорегувати його. Окрім того класифікація МКФ базується на психосоціальному підході і відповідно охоплює усі види реабілітації, це

---

¹⁸ Сайт ТОВ «Європейський медичний центр» URL: <https://www.european-medical-center.com.ua/>

¹⁹ Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). URL: https://uapt.org.ua/wp-content/uploads/docs/5210-prekld_mkf_dorosl_v_docx.pdf

дозволяє дбати не лише про відновлення фізичного здоров'я пацієнтів, а й ставити за мету повноцінне повернення людини до суспільного життя, збереження її права на роботу та соціальні контакти. Або розуміння про індивідуальний реабілітаційний план – документ, що розробляється мультидисциплінарною реабілітаційною командою, щодо кожного пацієнта, і включає в себе дані обстеження, враховує порушення, обмеження функціонування, оцінює життєві цілі, потреби та можливості людини, яка відновлюється.

Така форма навчання дозволяє долати розрив між теорією та практикою, підвищувати якість підготовки кадрів з урахуванням вимог стейкхолдерів. Наприклад, кінезіотейпування є допоміжною додатковою терапевтичною методикою в реабілітаційному ланцюзі і в Європейському медичному центрі здобувачі освіти мають можливість навчитись їх техніці накладання, ознайомитись з показаннями та протипоказаннями. Або масаж – теж є додатковим терапевтичним ефектом в індивідуальному реабілітаційному плані пацієнта, і здобувачі освіти мають змогу освоїти різноманітні техніки масажу при різних захворюваннях. Цифровізація усіх аспектів реабілітаційного процесу посилює доказові аспекти реабілітації і дозволяє скореговувати реабілітаційні протоколи різних медичних нозологій за необхідності.

3. Управлінська компетентність – важлива складова реабілітаційного процесу

Також однією з управлінських політик університету став розвиток міжнародної співпраці. При університеті функціонує Центр міжнародної освіти²⁰, де здобувачі освіти можуть опанувати і управлінські навички в сфері здоров'я навчаючись на магістерській програмі «Менеджмент в охороні здоров'я», що дозволить фахівцям не лише обіймати керівні посади а й розвивати реабілітаційні заклади з урахуванням змін викликів зовнішнього світу. З одного боку це дозволяє бачити сучасні запити стейкхолдерів, а з іншого – лікарні, центри та клініки, практично закріплюють набуття загальних та фахових компетентностей серед майбутніх фізичних терапевтів та надають практичні рекомендації щодо удосконалення освітнього процесу для майбутніх фахівців.

Також в рамках розвитку міжнародної співпраці університетів, підвищення їх конкурентноспроможності університет співпрацює з освітніми закладами в Болгарії, Грузії, Вірменії, Англії, Данія, Ірландія, Іспанія та іншими країнами²¹. Така співпраця дозволяє накопичувати практичну сучасну інформацію, формувати доказову базу в сфері

---

²⁰ Центр міжнародної освіти URL: <https://snu.edu.ua/index.php/magisterska-programa-menedzhment-v-ohoroni-zdorovya/>

²¹ Сайт Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля URL <https://snu.edu.ua/>

реабілітації зокрема, та створювати локально протоколи під кожен медичну нозологію. А також міжнародна мобільність для усіх учасників освітнього процесу формує дружні неформальні зв'язки і ще більш посилює професійну співпрацю.

Крім того, в університеті передбачені і грантові можливості для студентів²² мотивує студентів до навчання та розвитку науково-дослідницької компетентності. Міжнародна університетська співпраця сприяє розширенню освітніх кордонів, підвищенню кваліфікації викладацького складу, розвиває управлінську складову університету та забезпечує підготовку висококваліфікованих майбутніх фізичних терапевтів зокрема.

Забезпечення формування клінічного мислення в процесі підготовки фізичних терапевтів в Східноукраїнському університеті імені В. Даля відбувається у власному університетському реабілітаційному центрі з відповідно обладнаними кабінетами²³

Це дозволяє формувати висококваліфікованих фахівців реабілітаційної сфери та забезпечувати якісний освітній процес з урахуванням вимог Стандарту вищої освіти²⁴. Наприклад, відповідно до наказу МОН України №1541 від 29.10.2024 «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти університет забезпечує таку фахову компетентність: СК 04.Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування) і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю (додаток 1), або СК 05. Здатність, під супервізією фізичного терапевта ефективно реалізовувати програму фізичної терапії відповідно до функціональних можливостей пацієнта/клієнта. Практико-орієнтоване формування фаховий компетентностей у майбутніх фізичних терапевтів розвиває клінічне мислення, яке в подальшій професійній їх діяльності забезпечує адаптацію фізичних навантажень з урахуванням індивідуальних можливостей пацієнта/клієнта. На магістерському рівні підготовки фізичних терапевтів відповідно до стандарту вищої освіти – наказ МОН України №1549 від 30.10.2024 р « Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація для другого

---

²² Сайт Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля URL <https://snu.edu.ua/>

²³ Університетський реабілітаційний центр URL: <https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/nfo-pro-spets-almost-bak-227.pdf>

²⁴ Наказ МОН України №1541 від 29.10.2024р. «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/227-terapiya-ta-reabilitatsiya-bakalavr-1>

(магістерського) рівня вищої освіти»²⁵ університет забезпечує формування такої фахової компетентності наприклад, як СК 05. Здатність, безпечно та ефективно проводити втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовувати науково-обґрунтовані засоби та методи, забезпечувати їх відповідність цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта. Максимальне наближення підготовки майбутніх фізичних терапевтів до сучасних реалій світу і подій, що відбуваються в нашій країні, дозволить доповнювати світову науково-реабілітаційну базу новими медичними випадками з формуванням нових реабілітаційних протоколів.

Клінічна підготовка фізичних терапевтів (10)

Також майбутні фахівці можуть активно використовувати і мобільні додатки в сфері реабілітації – і одним із таких є український цифровий продукт в сфері реабілітації Trenvet²⁶. Застосунок дозволяє знайти собі тренера і безкоштовно пройти спортивну реабілітацію. Додаток спрямований на військових та ветеранів війни, але фізичні терапевти можуть як самостійно ознайомитись з структурою застосунку так і радити його пацієнтам. Спрощення доступу до отримання і інформації і

---

²⁵ Наказ МОН України № 1549 від 30.10.2024 р «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація для другого (магістерського) рівня вищої освіти» URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/227-terapiya-ta-reabilitatsiya-mahistr-1549-vid->

²⁶ Український застосунок Trenvet <https://veteranfund.com.ua/2023/09/25/trenvet/#.>

процесу реабілітації загалом і для фізичних терапевтів і для пацієнтів забезпечує один із принципів Болонського процесу – безбар'єрність.

З метою підвищення якості освітнього процесу в університеті діє внутрішня система забезпечення якості освіти²⁷, де можемо бачити результати опитування – «Якість освітнього процесу в СНУ ім. В. Даля», «Якість освітньої програми», а також враховується і психологічний стан здобувачів освіти, що вказує на студентоцентризований підхід в освітньому процесі університету. Крім того, з метою покращення якості освітнього процесу на кафедрах щороку обговорюються та перезатверджуються освітні програми з дисциплін, що теж дозволяє бути «modern university». Зовнішня система забезпечення якості освітнього процесу в університеті відбувається шляхом проходження акредитації освітніх програм в НАЗЯВО (Національне агентство із забезпечення якості освіти)²⁸, яке є одним із «інструментів допомоги» для ЗВО в якісній підготовці фахівців. І при проходженні акредитації освітніх програм спеціальності 227 Терапія та реабілітація на бакалаврському та магістерському освітніх рівнях співпрацівники НАЗЯВО надають практичні рекомендації щодо підвищення якості освітнього процесу.

ВИСНОВКИ

Аналізуючи зміни управлінських компетенцій на прикладі Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля можемо акцентувати увагу на проявах лідерських якостей у усіх учасників освітнього процесу – здатність до командної роботи, бути гнучкими в різних як професійних так і життєвих ситуаціях, що сприяє швидкому прийняттю рішень та адаптації до зовнішніх змін. А також дозволяє швидко приймати/змінювати професійні рішення в індивідуальному реабілітаційному плані пацієнта.

Зміна управлінських аспектів – поява Е-університету, розвиток міжнародної співпраці, впровадження освітніх та медичних платформ, мобільних додатків, розвиток реабілітаційного центру, показує не лише конкурентноспроможність освітнього закладу на вітчизняному і міжнародному ринку праці, а й забезпечує практичне впровадження нормативно-правових документів в реабілітаційній сфері на інституційному рівні зокрема і дозволяє готувати практико-орієнтованих фізичних терапевтів. Розширення міжнародних відносин за допомогою цифрових засобів поступово нівелює освітні кордони, формує єдині стандарти підготовки фізичних терапевтів і забезпечує дотримання принципів Болонського процесу.

---

²⁷ Сайт Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля URL <https://snu.edu.ua/>

²⁸ Сайт Національне агентство із забезпечення якості освіти URL: <https://naqa.gov.ua/>

В подальшому вбачаємо впровадження цифрових технологій в реабілітаційний процес з пацієнтами на базі університетського реабілітаційного центру, що дасть можливість майбутнім фізичним терапевтам розвивати клінічне мислення та формувати як загальні так і професійні компетентності.

АНОТАЦІЯ

Цифровий розвиток освітнього процесу зумовив зміну парадигми управлінських підходів в підготовці здобувачів освіти. На прикладі Східноукраїнського університету імені В. Даля розглянемо управлінські аспекти підготовки фахівців спеціальності 227 Терапія та реабілітація в умовах сьогодення. Проаналізуємо нормативно-правові засади та міжнародний досвід підготовки фізичних терапевтів. Також визначимо ключові управлінські підходи до організації освітнього процесу, які впливають на покращення якості освіти. Та визначимо виклики в управлінні підготовкою фахівців з фізичної терапії в умовах класичного університету. А також дослідимо інтеграцію теоретичної та практичної підготовки в освітніх програмах спеціальності 227 Терапія та реабілітація, з метою обґрунтування управлінських аспектів підготовки фізичних терапевтів у класичному університеті, відповідно до сучасних вимог ринку праці та міжнародних стандартів.

Література

1. Сайт МОЗ України URL: <https://moz.gov.ua/uk/uryad-shvaliv-rishennya-shodo-vprovadzhennya-reabilitacijnoyi-monoposlugi>
2. Сайт Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля URL <https://snu.edu.ua/>
3. Інституційний репозитарій СНУ ім. В. Даля URL: <https://dspace.snu.edu.ua/home>
4. Навчальна платформа Moodle університету URL: <http://moodle2.snu.edu.ua/course/index.php?categoryid=310>
5. Physiopedia URL: <https://members.physio-pedia.com/learn/?ppml=f>
6. Coursera URL <https://www.coursera.org/learn/upravlinnya-chasom>
7. Наказ МОН України №1541 від 29.10.2024р. «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/227-terapiya-ta-reabilitatsiya-bakalavr-1>
8. Наказ МОН України № 1549 від 30.10.2024 р «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація для другого (магістерського) рівня вищої освіти» URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha->

osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/227-terapiya-ta-reabilitatsiya-mahistr-1549-vid-

9. Центр міжнародної освіти URL: <https://snu.edu.ua/index.php/magisterska-programa-menedzhment-v-ohoroni-zdorovya/>

10. Університетський реабілітаційний центр URL: <https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/nfo-pro-spets-alnost-bak-227.pdf>

11. Український застосунок Trenvet
<https://veteranfund.com.ua/2023/09/25/trenvet/#:>

12. Наказ МОН України №426 від 13.04.23 «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття освіти фахової передвищої та вищої освіти» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0929-23#Text>

13. Сайт Української асоціації фізичної терапії URL: <https://uapt.org.ua/uk/>

14. Сайт World physiotherapy URL: <https://world.physio/resources/policies-guidelines>

15. Сайт Recovery URL: <https://recoveryua.org/en/home>

16. Сайт МОЗ України moz.gov.ua/

17. Сайт ГО «Реабілітація травм війни» URL: <https://rehabilitation.org.ua/golovna/hto-my/>

18. Сайт МОН України URL: <https://mon.gov.ua/>

19. Сайт ТОВ «Європейський медичний центр» URL: <https://www.european-medical-center.com.ua/>

20. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). URL: https://uapt.org.ua/wp-content/uploads/docs/5210-preklad_mkf_dorosla_v_docx.pdf

21. Сайт Національне агенство із забезпечення якості освіти URL: <https://naqa.gov.ua/>

Information about the authors:

Chepurna Natalia Oleksandrivna,

Postgraduate Student at the Institute of Higher Education

National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

9, Bastionna St., Kyiv, 01014, Ukraine

ORCID: 0000-0002-9470-0539

Tkachuk Olena Hennadiyivna,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of Human Health for Physical Education

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

17 Ioanna Pavla II St., Kyiv, 01042, Ukraine

ORCID: 0000-0001-6164-0624